

1. Testa nosaukums

SĀRMAINĀ FOSFOTĀZE

2. Angļu val - *Alkaline phosphatase*

3. Īss raksturojums

Sārmainā fosfatāze pieder pie fermentu grupas, kas katalizē fosfora esteru hidrolīzi. Atrodas dažādos orgānos - aknās, kaulos, zarnās, placentā.

Lai noteiktu paaugstinātas sārmainās fosfatāzes cēloni, papildus jānosaka sārmainās fosfatāzes izofermenti, kas ir specifiski audiem: α_2 - aknu frakcija, β_1 - kaulaudu frakcija, β_2 - zarnu frakcija.

Galvenā diagnostiskā nozīme - aknu bojājumu, intra vai ekstra hepatisku žultsceļu nosprostojumu diagnostikā, kaulaudu slimību diagnostikā.

4. Metode - kinētiskā reakcija.

5. Stobriņa marķējums, asiņu uzglabāšanas laiks, izmeklējamais materiāls

- Marķējums - sarkans vai dzeltens stobriņš (bez antikoagulanta).
- Asiņu uzglabāšanas laiks:
 - istabas temperatūrā (15-25 °C) serums - 7 dienas;
 - ledusskapī (2-8 °C) serums - 7 dienas.
- Izmeklējamais materiāls - serums.

6. Referentās vērtības

< 17 gadi	līdz 1000 U/l
> 17 gadi	līdz 117 U/l

7. Ietekmējošie faktori

↑ Hepatotoksiski preparāti, albumīns, ciklosporīns, enalaprilis, gentamicīns, klo-trimazols, kaptoprils, klindamicīns, kolhicīns, linkomicīns, nifedipīns, propranolols, sulfonilurīnvielas atvasinājumi, verapamils.

↓ Azatioprinis, klofibrāts, teofilīns, sāļi - arsenīti, cianīdi, citrāti, fluorīdi, fosfāti, oksalāti -, berilija, cinka, mangāna sāļi.

8. Novirzes no normas

↑ Paaugstināts kaulaudu metabolisms - primāra un sekundāra hiperparatireoze, osteomalācija, rahīts, osteogēna sarkoma, metastāzes kaulos, Pedžeta slimība, Kušinga sindroms.

Aknu slimības - holangīts, parenhimatoza dzelte, portāla ciroze, aknu abscesi, hepatocelulāra karcinoma.

Infekcijas slimības - citomegalovīrusu infekcijas bērniem, infekciozā mononukleoze, zarnu trakta bakteriālas infekcijas.

Sepse, čūlainais kolīts, termināls ileīts, tireotoksikoze, mieloma, limfogranulomatoze ar kaulaudu bojājumiem.

Nieru slimības - D vitamīna rezistents rahīts, asociēts ar sekundāru hiperparatireodismu.

↓ Hipertireoze, C vitamīna deficīts, izteikta anēmija, ahondroplāzija, kretinisms, radioaktīvo vielu uzkrāšanās kaulos, hipofosfātazatēmija.